

บทที่ 5

เปรียบเทียบความหมายและลักษณะทางไวยากรณ์ของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ในภาษาจีนกลางกับ ‘ได้’ ในภาษาไทย

ก่อนที่จะเปรียบเทียบความหมายของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับ ‘ได้’ ผู้วิจัยจะสรุปหน้าที่และความหมายทั้งหมดของคำ ‘ได้’ ในภาษาไทย เพื่อให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ‘ได้’ ในประโยคใด ทำหน้าที่อะไรทางไวยากรณ์ จากนั้นจะสรุปความหมายของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ว่าเมื่อใช้ในสถานการณ์ต่างๆสามารถถอดความเป็นภาษาไทยว่าอะไรได้บ้างและเป็นคำประเภทใด แล้วจึงจะเปรียบเทียบความหมายของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับ ‘ได้’ ในความหมายที่เหมือนกัน สุดท้ายจะเปรียบเทียบความหมายในรูปปฏิเสธของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับ ‘ได้’ และลักษณะทางไวยากรณ์ของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับ ‘ได้’ ตามลำดับดังนี้

5.1 ความหมายของ ‘ได้’

จากการค้นคว้าและรวบรวมหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำ ‘ได้’ ในภาษาไทยสามารถสรุปความหมายตามหน้าที่ไวยากรณ์ได้ดังนี้

5.1.1 ‘ได้’ ที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยา

‘ได้’ เป็นกริยาที่แสดงสาเหตุการเปลี่ยนแปลง ซึ่งหมายถึง รับมา ตกมาเป็นของตัว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538:312) เช่น

ไม่มีใครได้ทุกอย่างดังใจหวังและไม่มีใครจะพลาดหวังทุกครั้งไป

ถ้าขายไปแล้ว นึกหรือว่าจะได้เงินเดือน

อาต๋ैयाไปได้ศึกแล้วไว้คูหาหนึ่งริมทางที่จะออกไปสู่พรรณบุรี

5.1.2 ‘ได้’ ที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยาช่วย แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

ก) ‘ได้’ ที่ใช้ประกอบท้ายหน่วยกริยา ทำหน้าที่ขยายและแสดงสภาพของกริยา แบ่งเป็น 4 ความหมาย คือ

- 1) ‘ได้’ ขยายความหมายของกริยานั้นว่าสำเร็จหรือไม่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538: 312) เช่น
น้องสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้

เขากล่าวเหมือนเพิ่งตั้งสติได้

2) ‘ได้’ ขยายความหมายว่าผู้ทำกริยานั้นมีความสามารถที่จะกระทำกริยานั้นหรือไม่ (นววรรณ พันธุมธา, 2525:30) เช่น

ฉันช่วยพวกเธอได้แค่นี้
มีเรื่องเดียวที่แม่ไม่สามารถอดทนได้อีก

3) ‘ได้’ แสดงการอนุญาต (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538:312) เช่น
ทุกคนไปเข้าห้องเรียนได้
มีอะไรก็พูดมาได้เลย

4) ‘ได้’ หมายถึงบังอาจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538:312) เช่น
ชะ! พูดแบบนี้ออกมาได้
หนอย! หักหลังพวกเราได้

ข) ‘ได้’ ที่ปรากฏหน้ากริยา แบ่งได้ 2 ความหมาย คือ

1) ‘ได้’ เป็นคำกริยาช่วยบอกอดีตกาล หรือหนังสือไวยากรณ์บางเล่มเรียกว่า “คำบ่งเวลา” ซึ่ง
จะวางอยู่หน้าคำกริยา แสดงว่ากริยานั้นเกิดขึ้นในอดีต (นววรรณ พันธุมธา, 2525:42) เช่น

พระยาภูบาลบริรักษ์ได้ทำคุณประโยชน์ให้กับชาติบ้านเมืองอย่างมาก
นี่ไปทำอะไรมาไม่ถึงได้ไม่สบายขนาดนี้

2) ‘ได้’ เป็นคำกริยาช่วยบอกความเห็นของผู้พูดว่าจำเป็นต้องทำกริยานั้นหรือไม่ มีความ
หมายว่า มีโอกาส (นววรรณ พันธุมธา, 2525:47) เช่น

มีเพียงน้องเท่านั้นที่ได้เรียนหนังสือ
เขาได้ไปเมืองนอกทุกปี

5.1.3 ‘ได้’ เมื่อใช้ร่วมกับคำอื่นเป็นคำผสม แบ่งได้ 4 ประเภท คือ

ก) ‘ได้’ เมื่อใช้ร่วมกับคำอื่นเป็นคำนาม หมายถึง เงินหรือสิ่งที่ได้มา (ราชบัณฑิตยสถาน,
2538:312) เช่น

งานนี้เป็นงานการกุศล หารายได้สมทบทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนของโรงเรียน
ปีนี้คุณไปจ่ายภาษีเงินได้แล้วหรือยัง

ข) ‘ได้’ เมื่อใช้ร่วมกับคำอื่นเป็นคำกริยา เช่น
 ผมได้ยินเสียงมันซุบซิบอะไรกับพรรคพวก
 ฉันได้กลิ่นอาหารที่แม่ทำ

ค) ‘ได้’ เมื่อใช้ร่วมกับคำอื่นเป็นคำคุณศัพท์¹ เช่น
 เขาทำแบบนี้เพราะอยากได้หน้า
ได้การทะเล!

ง) ‘ได้’ เมื่อใช้ร่วมกับคำอื่นเป็นคำสันธาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538:313) เช่น
 สัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนมได้แก่ สุนัข ลิง และปลาวาฬ

ตารางแสดงหน้าที่และความหมายของ ‘ได้’

คำกริยา	คำกริยาช่วย					ใช้ร่วมกับคำอื่นกลายเป็นคำผสม			
	ท้ายกริยา			หน้ากริยา		คำ นาม	คำ กริยา	คำ คุณศัพท์	คำ สันธาน
รับมา ตกมา	สำเร็จผล หรือไม่	สามารถทำ ได้หรือไม่	อนุญาต	บังอาจ	อดีต กาล				
ได้(เงิน)	(สอบ)ได้	(เดิน)ได้	(ลงมือ)ได้	(ทำเรา)ได้	ได้(กิน)	ได้(ไป- เที่ยว)	(เงิน)- ได้	ได้(การ)	ได้(แก่)
ได้(ลูก)	(ทำ)ได้	(เขียน)ได้	(เข้ามา)ได้	(โกหก- พวกเรา)- ได้	ได้(ทำ- การ- บ้าน)	ได้- (ทำงาน)	(ราย)- ได้	ได้- (หน้า)	
ได้(ผล)		(ว่ายน้ำ)ได้							
ได้(แผล)							ได้- (สติ)		

¹ คำคุณศัพท์ในที่นี้ผู้วิจัยเรียกตามคำ “adjective” ในภาษาอังกฤษ ซึ่งหมายถึงคำที่ทำหน้าที่ขยายคำนามหรือคำสรรพนาม สามารถใช้เป็นภาคแสดงได้ แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2525 เรียกคำคุณศัพท์และคำกริยาวิเศษณ์รวมกันว่าคำวิเศษณ์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรจะแบ่งแยกการเรียกชื่อให้ชัดเจนเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน เพราะคำคุณศัพท์และคำกริยาวิเศษณ์(ทำหน้าที่ขยายคำกริยา คำคุณศัพท์หรือคำวิเศษณ์)ทำหน้าที่ต่างกันโดย

5.2 คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับคำที่มีความหมายเดียวกันในภาษาไทย

5.2.1 คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมาย “ความสามารถ” กับคำที่มีความหมายเดียวกันในภาษาไทย

ก) คำกริยาช่วย ‘hui’ ที่มีความหมาย “ความสามารถ” ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า“(สามารถ)...ได้” หรือ “...เป็น” คำ “สามารถ” เป็นคำกริยาช่วย หมายถึง มีคุณสมบัติเหมาะแก่การทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538:830) คำ ‘ได้’ เป็นคำกริยาช่วยที่ทำหน้าที่ขยายความหมายว่าผู้ทำกริยานั้นมีความสามารถที่จะกระทำกริยานั้นหรือไม่ (นววรรณ พันธุเมธา, 2525:30) คำ “เป็น” เป็นคำกริยาช่วยที่ใช้ในการขยายหน่วยกริยา มีความหมายว่า สามารถ รู้วิธี (สถาวร พชรบำรุง, 2529:31) “(สามารถ)...ได้” จะแสดงความหมายครอบคลุมถึงเทคนิควิธีการ กำลังและสภาพของร่างกายในขณะนั้น แต่ “...เป็น” จะเน้นความสามารถด้านเทคนิควิธีการ เช่นเดียวกับคำกริยาช่วย ‘hui’ ดังนั้น จึงมีเพียง ‘hui’ ที่สามารถแปลเป็นภาษาไทยว่า “...เป็น” หรือ “(สามารถ)...ได้” ขึ้นอยู่กับบริบท ส่วนคำกริยาช่วย ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ไม่สามารถแปลเป็นภาษาไทยว่า “...เป็น” ได้ เช่น

小弟弟會走路了。
Xiǎo dìdì huì zǒulù le.
น้องชายคนเล็กเดินได้แล้ว

他會騎摩托車。
Tā huì qí mótuóchē.
เขาขี่รถจักรยานยนต์เป็น

เขาว่ายน้ำเป็น แต่ตอนนี้เขาว่ายน้ำไม่ได้
(เขารู้เทคนิควิธีการในการว่ายน้ำ แต่ตอนนี้เขาไม่มีกำลังหรือไม่อยู่ในสภาพที่จะว่ายน้ำ คำ “เป็น” ในประโยคนี้เทียบได้กับคำกริยาช่วย ‘hui’ และคำ ‘ได้’ เทียบได้กับคำกริยาช่วย ‘néng’ ในภาษาจีน)

ข) คำกริยาช่วย ‘néng’ ที่มีความหมาย “ความสามารถ” ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “(สามารถ)...ได้” เช่น

你能游泳嗎？
Nǐ néng yóuyǒng ma?
คุณว่ายน้ำได้ไหม

汽車能坐六十個人。
Qìchē néng zuò liùshí gè rén.
รถยนต์สามารถนั่งได้ 60 คน

ค) คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ ที่มีความหมาย “ความสามารถ” ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “(สามารถ)...ได้” เช่น

這間屋子可以住四個人。
Zhè jiān wūzi kěyǐ zhù sì gè rén.
ห้องนี้^๑อยู่ได้ 4 คน

她一小時可以打兩千字。
Tā yī xiǎoshí néng dǎ liǎngqiān zì.
ในหนึ่งชั่วโมง เขาสามารถพิมพ์ได้ 2,000 ตัว

5.2.2 คำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมาย “ความเป็นไปได้” กับคำที่มีความหมายเดียวกันในภาษาไทย

ก) คำกริยาช่วย ‘huì’ ที่มีความหมาย “ความเป็นไปได้” ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “จะ...” “อาจ(จะ)” “คง(จะ)...” “น่า(จะ)...” และ “(จะ)ต้อง...(แน่ๆ)”²

คำกริยาช่วย “จะ” ใช้แสดงเหตุการณ์ที่ยังมิได้เกิดขึ้น เป็นแต่เพียงการคาดคะเนของผู้พูด “อาจ(จะ)” “คง(จะ)...” และ “(จะ)ต้อง...(แน่ๆ)” เป็นคำกริยาช่วยที่ใช้แสดงการคาดคะเนของผู้พูดว่ากริยานั้นเป็นไปได้เพียงไร ส่วนเหตุการณ์จะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ แต่ละคำแสดงนัยในการคาดคะเนแตกต่างกัน คือ “อาจ(จะ)” เป็นการคาดคะเนที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากกว่าคำอื่นๆ “คง(จะ)...” เป็นการคาดคะเนขึ้นมาลอยๆ ไม่ค่อยจะมีเหตุมีผลมากนักในการคาดคะเน “(จะ)ต้อง...(แน่ๆ)” เป็นการคาดคะเนความแน่ใจ ความมั่นใจของผู้พูดเอง (บรรจบ พันธุมธา, 2514:167-168) เช่น

想不到會這樣順利。
Xiǎng bù dào huì zhème shùnlì.
คิดไม่ถึงว่าจะราบรื่น^๑เช่นนี้

他們也許有一天會不理我。
Tāmen yěxǔ yǒu yī tiān huì bù lǐ wǒ.
สักวันหนึ่งอาจจะไม่มีใครสนใจฉัน

看樣子會下雨。
Kàn yàngzi huì xià yǔ.
ดูท่าฝน^๑คงจะตก

² ในไวยากรณ์ไทย (นวรรณ พันธุมธา, 2525:46-47) กล่าวว่า “ต้อง...” แสดงความเชื่อมั่นของผู้พูด “น่า(จะ)...” แสดงความเป็นไปได้อันจะเกิดเหตุการณ์มากกว่าไม่เกิด “อาจ(จะ)...” แสดงความเป็นไปได้อันจะเกิดเหตุการณ์และไม่เกิด เหตุการณ์พอกัน และ “คง(จะ)...” แสดงการคาดคะเน

我知道旁人會笑話我。
 Wǒ zhīdao páng rén huì xiàohuà wǒ.
 ฉันรู้ว่าคนรอบข้างจะต้องหัวเราะเยาะฉันแน่ๆ

ข) คำกริยาช่วย ‘néng’ ที่มีความหมาย “ความเป็นไปได้” ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “อาจจะ...” “น่า(จะ)...” “จะ...” “จะ...ได้” ซึ่ง “น่า(จะ)...” เป็นคำกริยาช่วยแสดงการคาดคะเนของผู้พูดว่าความเป็นไปได้อันจะเกิดเหตุการณ์มากกว่าไม่เกิด ผู้พูดแฝงไว้ด้วยความปรารถนาของผู้พูดที่อยากให้เกิดเหตุการณ์นั้นขึ้นจริง และ “จะ...ได้” แสดงการคาดคะเนเหตุการณ์ของผู้พูดตามประสบการณ์ เช่น

這件事他能不知道。
 Zhè jiàn shì tā néng bù zhīdao.
 เรื่องนี้เขาอาจจะไม่รู้

他現在能在哪兒？
 Tā xiànzài néng zài nǎr?
 ตอนนี้เขาน่าจะอยู่ที่ไหนนะ

你不來，我能倒這樣的霉嗎？
 Nǐ bù lái, wǒ néng dǎo zhèyàng de méi ma?
 ถ้าคุณไม่มา ฉันจะโชคร้ายแบบนี้หรือ

這樣下去，你的病能好起來。
 Zhèyàng xiàqu, nǐ de bìng néng hǎo qǐlai.
 ถ้าเป็นแบบนี้ต่อไป อาการป่วยของคุณจะดีขึ้นได้

ค) คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ ที่มีความหมาย “ความเป็นไปได้” ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “น่าจะ...” “...ได้” เช่น

你本來可以做更好一些。
 Nǐ běnlái kěyǐ zuò gèng hǎo yīxiē.
 เดิมทีคุณน่าจะทำได้ดีกว่านี้อีก

明天我可以再來。
 Míngtiān wǒ kěyǐ zài lái.
 พรุ่งนี้ฉันน่าจะมาได้

5.2.3 คำกริยาช่วย ‘hui’ และ ‘néng’ ที่มีความหมาย “เก่ง เชี่ยวชาญ ชำนาญ” กับคำที่มีความหมายเดียวกันในภาษาไทย

คำกริยาช่วย ‘hui’ และ ‘néng’ ที่มีความหมาย “เก่ง เชี่ยวชาญ ชำนาญ” ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “เก่ง” คำ “เก่ง” เป็นคำกริยาช่วยที่ช่วยขยายความหมายว่ามีความสามารถในทางใดทางหนึ่ง คำ “เก่ง” มีความหมายแตกต่าง กับ ‘hui’ และ ‘néng’ คือ ‘hui’ จะเน้นความสามารถด้านเทคนิค ส่วน ‘néng’ จะเน้นความสามารถทางร่างกาย แต่ “เก่ง” จะครอบคลุมทั้งความสามารถด้านเทคนิคและความสามารถทางร่างกาย หากต้องการเน้นความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง ในประโยคภาษาไทยจำเป็นต้องมีประโยคเสริม เพื่อบอรายละเอียดเพิ่มเติม เช่น

他特別會說。
Tā tèbié huì shuō.
เขาพูดเก่งเป็นพิเศษ

他很能走。
Tā hěn néng zǒu.
เขาเดินเก่งมาก

จากประโยคตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทย คำ “เก่ง” จะไม่เน้นไปด้านใดด้านหนึ่ง แต่หากต้องการเน้นอาจใช้ประโยคอื่นมาช่วยขยายความ เช่น

เขาพูดเก่งมาก พูดจนทุกคนยอมทำตาม
(มีเทคนิคในการพูด คำ “เก่ง” ในประโยคนี้เทียบได้กับคำกริยาช่วย ‘hui’)

เขาเดินเก่งมาก เดินทั้งวันโดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย
(เดินได้ระยะทางไกลๆ หรือเป็นเวลานานๆ คำ “เก่ง” ในประโยคนี้เทียบได้กับคำกริยาช่วย ‘néng’)

5.2.4 คำกริยาช่วย ‘hui’ ที่มีความหมายแสดง “การบ่น โทษ” กับคำที่มีความหมายเดียวกันในภาษาไทย

คำกริยาช่วย ‘hui’ ที่มีความหมายแสดง “การบ่น โทษ” ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “ดีแต่...” “เอาแต่...” “ได้แต่...” ซึ่ง “ดีแต่...” “เอาแต่...” “ได้แต่...” เป็นคำกริยาช่วยบอกความสำคัญ ใช้ขยายคำกริยา เพื่อบอกความเห็นของผู้พูดว่าอาการหรือสภาพที่กล่าวถึงสำคัญมากน้อยเพียงใด (นววรรณ พันธุเมธา, 2525: 37) (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำกริยาช่วย “hui” ที่แสดง “การบ่น โทษ” ใน ง) ข้อ 3.2.1) เช่น

你就會吃。
Nǐ jiù huì chī.
แกก็ดีแต่กิน

她一天到晚只會說。
Tā yītiāndàowǎn zhǐ huì shuō.
เขาเอาแต่พูดทั้งวัน

我爸爸只會跟人要錢。
Wǒ bàba zhǐ huì gēn rén yào qián.
พ่อของฉันได้แต่ขอเงินจากคนอื่น

5.2.5 คำกริยาช่วย ‘hui’ ที่มีความหมายแสดงว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นบ่อย หรือง่ายที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ขึ้น กับคำที่มีความหมายเดียวกันในภาษาไทย

คำกริยาช่วย ‘hui’ ที่มีความหมายแสดงว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นบ่อย หรือง่ายที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ขึ้น ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “ง่าย” หรือ “บ่อย” ซึ่ง “ง่าย” เป็นคำวิเศษณ์ หมายความว่า สะดวก ไม่ยาก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538:207) “บ่อย” เป็นคำบอกความถี่ ใ้ช้ขยายกริยา แสดงว่าทำอาการหรือมีสภาพเช่นนั้น ในระยะเวลาไม่ห่างกัน (นววรรณ พันธุเมธา, 2525:46) เช่น

這孩子挺會逃學的。
Zhè háizi tǐng huì táo xué de.
เด็กคนนี้หนีเรียนบ่อย

她很會發脾氣。
Tā hěn huì fā píqì.
เขาอารมณ์เสียง่าย

5.2.6 คำกริยาช่วย ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดง “การอนุญาต ยินยอม เห็นชอบ” กับคำที่มีความหมายเดียวกันในภาษาไทย

คำกริยาช่วย ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดง “การอนุญาต ยินยอม เห็นชอบ” ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “...ได้” ซึ่ง “...ได้” ในที่นี้มีความหมายแสดงการอนุญาต เช่น

你們能進來。
Nǐmen néng jìnlai.
พวกคุณเข้ามาได้

你可以進去聽課。
Nǐ kěyǐ jìnqu tīng kè?
คุณเข้าไปฟังการสอนได้

5.2.7 คำกริยาช่วย ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดง “การขอร้อง วิงวอน ขอความช่วยเหลือ” กับคำที่มีความหมายเดียวกันในภาษาไทย

คำกริยาช่วย ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดง “การขอร้อง วิงวอน ขอความช่วยเหลือ” ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “...ได้” และต้องใช้ในประโยคคำถาม เช่น

你能幫我搬東西嗎？

Nǐ néng bāng wǒ bān dōngxi ma?

คุณช่วยฉันย้ายของได้ไหม

(หากไม่ใช้ในประโยคคำถาม คำกริยาช่วย ‘néng’ ในประโยคนี้จะแสดงถึงความเป็นไปได้)

你可以告訴我火車站在哪兒嗎？

Nǐ kěyǐ gàosù wǒ huǒchēzhàn zài nǎr ma?

คุณบอกฉันได้ไหมว่าสถานีรถไฟอยู่ที่ไหน

(หากไม่ใช้ในประโยคคำถาม คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ ในประโยคนี้จะแสดงถึงความเป็นไปได้)

5.2.8 คำกริยาช่วย ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดง “ประโยชน์ใช้สอย” กับคำที่มีความหมายเดียวกันในภาษาไทย

คำกริยาช่วย ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดง “ประโยชน์ใช้สอย” ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “(ใช้)...ได้” คำ “ใช้” เป็นคำกริยา หมายถึง เามาทำให้เกิดประโยชน์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538:277) เช่น

桔子皮能做藥。

Júzi pí néng zuò yào.

เปลือกส้มใช้ทำยาได้

白菜能生吃。

Báicài néng shēng chī.

ผักกาดขาวกินสดๆได้

這塊布可以做一對枕套。

Zhè kuài bù kěyǐ zuò yī duì zhěntào.

ผ้าชิ้นนี้ใช้ทำปลอกหมอนได้หนึ่งคู่

5.2.9 คำกริยาช่วย ‘néng’ ที่มีความหมายแสดง “จุดประสงค์ จุดมุ่งหมาย” กับคำที่มีความหมายเดียวกันในภาษาไทย

คำกริยาช่วย ‘néng’ ที่มีความหมายแสดง “จุดประสงค์ จุดมุ่งหมาย” ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “จะ(สามารถ)...ได้” “จะได้...” (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำกริยาช่วย ‘néng’ ที่แสดง “จุดประสงค์ จุดมุ่งหมาย” ใน ข) ข้อ 3.2.2) เช่น

他飛往那裡，以便能及時參加開幕式。
Tā fēi wǎng nàlǐ, yǐbiàn néng jíshí cānjiā kāimùshì.
เขารีบไปที่นั่น เพื่อจะไปร่วมพิธีเปิดงานได้ทัน

爲私，是爲了能與孟影成爲縱身伴侶。
Wèi sī, shì wèile néng yǔ Měngyǐng chéngwéi zōngshēn bànlǚ.
การที่เขาเห็นแก่ตัว ก็เพื่อที่จะได้เป็นคู่ชีวิตกับเมิ่งอิ่ง

5.2.10 คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดงว่า “ควรค่า คู่มีค่า” กับคำที่มีความหมายเดียวกันในภาษาไทย

คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดงว่า “ควรค่า คู่มีค่า” ถอดความเป็นภาษาไทยได้ว่า “คู่มีค่า...” “ควร(ค่า)...” คำ “ควร” เป็นคำกริยาช่วยในความคล้ายตาม “คู่มีค่า” เป็นคำกริยา หมายถึง พอ สม พอสมควรกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538:110,174) เช่น

這本書可以一看。
Zhèi běn shū kěyǐ yī kàn.
หนังสือเล่มนี้คู่มีค่าที่จะอ่าน

這次展覽很可以去看看。
Zhèi cì zhǎnlǎn hěn kěyǐ qù kànkàn.
นิทรรศการครั้งนี้ควรอย่างยิ่งที่จะไปดูสักหน่อย

5.3 เปรียบเทียบความหมายของคำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับคำ ‘ได้’ ในภาษาไทยที่แสดงความหมายเหมือนกัน

ในที่นี้ ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบความหมายของคำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับ ‘ได้’ ในภาษาไทย ที่แสดงความหมายตรงกัน ซึ่งมีสองความหมาย คือ คำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ ‘kěyǐ’ และ ‘ได้’ ที่แสดง “ความสามารถ” และคำกริยาช่วย ‘néng’ ‘kěyǐ’ และ ‘ได้’ ที่แสดงความหมาย “อนุญาต” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.3.1 เปรียบเทียบความหมายของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ ‘kěyǐ’ กับ ‘ได้’ ที่แสดง “ความสามารถ”

ก) ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ การฝึกฝน หรือความสามารถด้านเทคนิคบางอย่างเป็นครั้งแรกในภาษาจีนใช้ ‘hui’ หรือ ‘néng’ ในภาษาไทยใช้ “ได้” การใช้คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘ได้’ ในความหมายนี้มีข้อเหมือนกัน คือ ในภาษาจีนจะปรากฏคำลงท้าย “le” ท้ายประโยค ในภาษาไทยจะปรากฏคำ “แล้ว” ท้ายประโยค ซึ่งทั้งคำ “le” ในภาษาจีนและคำ “แล้ว” ในภาษาไทยเมื่อใส่ไว้ท้ายประโยคจะบ่งการเปลี่ยนแปลง เช่น เปลี่ยนแปลงจากการกระทำหนึ่งไปเป็นอีกอย่างหนึ่ง เปลี่ยนจากเหตุการณ์แบบหนึ่งไปเป็นอีกแบบหนึ่ง หรือแปรจากสภาพหนึ่งไปเป็นอีกสภาพหนึ่ง (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2541:97) เช่น

我過去不會（不能）開汽車，現在會（能）了。
Wǒ guòqù bù huì (bù néng) kāi qìchē, xiànzài huì (néng) le.
แต่ก่อนฉันขับรถยนต์ไม่ได้ ตอนนี้ขับได้แล้ว

ฉันขี่จักรยานได้แล้ว

ข) ความสามารถที่ฟื้นคืนกลับมาของคนหรือสัตว์ ในภาษาจีนใช้ ‘néng’ หรือ ‘kěyǐ’ ในภาษาไทยใช้ ‘ได้’ ในความหมายนี้มีข้อเหมือนกัน คือ ในภาษาจีนจะปรากฏคำลงท้าย “le” ท้ายประโยค ในภาษาไทยจะปรากฏคำ “แล้ว” ท้ายประโยค เช่น

他感冒好了，能上課了。
Tā gǎnmào hǎo le, néng shàngkè le.
เขาหายหวัดแล้ว เข้าเรียนได้แล้ว

我病好了，可以勞動了。
Wǒ bìng hǎo le, kěyǐ láodòng le.
ฉันหายป่วยแล้ว ทำงานได้แล้ว

เขาเพิ่งออกจากโรงพยาบาล พรุ่งนี้ก็ไปทำงานได้แล้ว

ค) ความสามารถที่เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวของสิ่งๆหนึ่ง ในภาษาจีนใช้ ‘hui’ หรือ ‘néng’ ในภาษาไทยใช้ ‘ได้’ เช่น

天會颶風。
Tiān huì guāifēng.
ท้องฟ้าเกิดลมพายุได้

油能浮在水面。
Yóu néng fú zài shuǐmiàn.
น้ำมันลอยอยู่บนผิวน้ำได้

โทรศัพท์มือถือรับคลื่นในอากาศได้

ง) ความสามารถที่เป็นนามธรรม ซึ่งคนหรือสัตว์ได้รับถ่ายทอดทางพันธุกรรมหรือเป็นสัญชาตญาณ ในภาษาจีนใช้ ‘hui’ หรือ ‘néng’ ในภาษาไทยใช้ ‘ได้’ เช่น

鴨子會浮水。

Yāzi huì fú shuǐ.

เป็ดลอยน้ำได้

蜜蜂能釀蜜。

Mìfēng néng niàngmì.

ผึ้งสามารถกลั่นน้ำผึ้งได้

นกบินได้

จ) ความสามารถด้านเทคนิคของคนหรือสัตว์ที่จะบรรลุถึงประสิทธิผลบางอย่าง เป็นความสามารถที่ปรากฏเป็นรูปธรรม ในลักษณะอัตราส่วนหรือปริมาณ ในภาษาจีนใช้ ‘néng’ หรือ ‘kěyǐ’ ในภาษาไทยใช้ ‘ได้’ ประกอบกับคำวิเศษณ์ “สามารถ” ทั้ง ‘néng’ ‘kěyǐ’ และ ‘ได้’ ในความหมายนี้ สามารถใช้ร่วมกับโครงสร้าง “คำบอกจำนวน+ ลักษณะนาม” ได้ เช่น

她一分鐘能打一百五十字。

Tā yī fēn zhōng néng dǎ yībǎi wǔshí zì.

ในหนึ่งนาที เขาสามารถพิมพ์ดีดได้ 150 ตัว

他一小時可以打兩千字。

Tā yī xiǎoshí kěyǐ dǎ liǎngqiān zì.

ในหนึ่งชั่วโมง เขาสามารถพิมพ์ดีดได้สองพันตัว

在หนึ่งวันเขาสามารถเดินได้สามสิบกิโลเมตร

ฉ) ความสามารถในแง่ของประสิทธิภาพ สมรรถภาพของสิ่งๆหนึ่ง ในภาษาจีนใช้ ‘néng’ หรือ ‘kěyǐ’ แต่แสดงความหมายต่างกัน ในภาษาไทยใช้ ‘ได้’ เช่น

禮堂能坐五百人。

Lǐtáng néng zuò wǔbǎi rén.

หอประชุมสามารถจุคนได้ 500 คน

(คำกริยาช่วย ‘néng’ แสดงถึง ความสามารถของหอประชุมที่จะจุจำนวนคนได้ตามสภาพของสถานที่นั้น)

這間屋子可以住四個人。
Zhèi jiān wūzi kěyǐ zhù sì gè rén.
ห้องนี้อยู่ได้ 4 คน

(คำกริยาช่วย ‘néng’ แสดงถึง ความสามารถในการแบ่งประสิทธิภาพของห้องนี้ที่ผู้พูดเห็นว่าเหมาะสม และแฝงด้วยการอนุญาตให้อยู่ได้ 4 คน)

รถยนต์คันนี้นั่งได้ 6 คน

ข) ความสามารถที่เน้นเทคนิค ในภาษาจีนใช้ ‘huì’ ในภาษาไทยจะไม่ใช้ ‘ได้’ เพราะคำกริยาช่วย ‘ได้’ ไม่สามารถใช้ในการเน้นถึงเทคนิคได้ เช่น

他會表揚人。
Tā huì biǎoyáng rén.
เขารู้จักสรรเสริญคนอื่น

ข) ความสามารถอันเนื่องจากปัจจัยต่างๆ ทำให้ต้องปฏิเสธความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ในภาษาจีนใช้ ‘huì’ ‘néng’ หรือ ‘kěyǐ’ แต่มีน้ำเสียงที่ต่างกัน ในภาษาไทยใช้ ‘ได้’ เช่น

謝謝，我會走。
Xièxie, wǒ huì zǒu.
ขอบคุณ ฉันไปเองได้

(คำกริยาช่วย ‘huì’ แสดงถึง ความสามารถด้านเทคนิคที่จะไปเอง จึงไม่จำเป็นต้องรับความช่วยเหลือจากใคร ซึ่งเป็นการเสียดสีว่า ไม่จำเป็นต้องมาช่วย)

謝謝，我能走。
Xièxie, wǒ néng zǒu.
ขอบคุณ ฉันไปเองได้

(คำกริยาช่วย ‘néng’ แสดงว่ามีความสามารถด้านร่างกายที่จะไปเองโดยไม่ต้องรบกวนคนอื่น)

謝謝，我可以走。
Xièxie, wǒ kěyǐ zǒu.
ขอบคุณ ฉันไปเองได้

(คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ แสดงว่าถึงแม้ร่างกายจะไม่พร้อม แต่ก็ไม่มีผลทำให้การไปครั้งนี้ล้มเลิกลง)

ไม่เป็นไร ฉันจัดการเองได้

ฉ) ความสามารถที่ได้จากการเรียนรู้ หรือการฝึกฝนที่หมดไป ในภาษาจีนใช้ ‘néng’ หรือ ‘kěyǐ’ ในภาษาไทยใช้ ‘ได้’ เช่น

他會開車，可是現在不能開，因為他的腳受了傷。
Tā huì kāi chē, kěshì xiànzài bù néng kāi, yīnwèi tā de jiǎo shòule shāng.
เขาขับรถเป็น แต่ตอนนี้ขับไม่ได้ เพราะขาของเขาได้รับบาดเจ็บ

他還感冒，不可以游泳。
Tā hái gǎnmào, bù kěyǐ yóuyǒng.
เขายังเป็นหวัดอยู่ ว่ายน้ำไม่ได้

เขาไม่สบาย ยังไปทำงานไม่ได้

ญ) ความสามารถที่เปลี่ยนไปเป็น “เก่ง เชี่ยวชาญ ชำนาญ” ในภาษาจีนใช้ ‘huì’ หรือ ‘néng’ โดยปรากฏร่วมกับคำวิเศษณ์บอกระดับ แต่ในภาษาไทย ถึงแม้ ‘ได้’ จะปรากฏร่วมกับคำวิเศษณ์บอกระดับ ก็จะไม่สามารถแสดงความหมายนี้ เช่น

他很會做生意。
Tā hěn huì zuò shēngyì.
เขาทำการค้าเก่ง

他很能寫，一寫就是一大篇。
Tā hěn néng xiě, yī xiě jiùshì yī dà piān.
เขาเขียนเก่งมาก พอเขียนก็จะเขียนได้มากมาย

* เขาว่ายน้ำได้มาก

5.3.2 เปรียบเทียบความหมายของคำกริยาช่วย ‘néng’ ‘kěyǐ’ กับ ‘ได้’ ที่แสดงความหมาย “อนุญาต”

คำกริยาช่วย ‘néng’ ‘kěyǐ’ สามารถแสดงความหมาย “อนุญาต” ในประโยคบอกเล่า และแสดง “การขออนุญาต” ในประโยคคำถาม และสามารถใช้แทนที่กันได้ แต่ในประโยคปฏิเสธที่มีคำวิเศษณ์บอกความปฏิเสธ bù จะไม่สามารถใช้แทนที่กันได้ เพราะแสดงน้ำเสียงที่แตกต่างกัน (ดูรายละเอียดในบทที่ 3 ข้อ 3.3.4) ส่วนคำกริยาช่วย ‘ได้’ ที่แสดงความหมาย “อนุญาต” หากใช้ในประโยคปฏิเสธจะเทียบได้กับ bù néng เช่น

醫院規定，今天不能看病人。
 Yīyuàn guīding, jīntiān bù néng kàn bìngrén.
 ตามระเบียบของโรงพยาบาล วันนี้เยี่ยมคนไข้ไม่ได้

誰都不可以進來。
 Shéi dōu bùkěyǐ jīnlai.
 ใครก็ห้ามเข้ามา

คุณจะทำแบบนี้อีกไม่ได้

5.4 เปรียบเทียบความหมายในรูปปฏิเสธของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับรูปปฏิเสธของ ‘ได้’

ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความหมายในรูปปฏิเสธของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ ‘kěyǐ’ และ ‘ได้’ แล้วเปรียบเทียบความหมายเพื่อให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่าเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร

5.4.1 ความหมายในรูปปฏิเสธของคำกริยาช่วย ‘hui’

คำวิเศษณ์แสดงความปฏิเสธที่ใช้ร่วมกับคำกริยาช่วย ‘hui’ คือ bù และรูปปฏิเสธของคำกริยาช่วย ‘hui’ คือ búhuì (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 3 ข้อ 1) ใน 3.4.1.1) ซึ่งสามารถแสดงความหมายได้ 2 ความหมาย คือ

ก) ไม่มีความสามารถ เช่น

他不會唱歌。
 Tā bù huì chàng gē.
 เขาร้องเพลงไม่เป็น

他使人使慣了，自己什麼也不會做。
 Tā shǐ rén shǐ guàn le, zìjǐ shénme yě búhuì zuò.
 เขาใช้คนอื่นจนเคยตัวแล้ว ตัวเองทำอะไรไม่เป็นสักอย่าง

ข) ไม่มีความเป็นไปได้ หรือมีความเป็นไปได้น้อย เช่น

即使下雨也不會太大。
 Jíshǐ xiàyǔ yě búhuì tài dà.
 ถึงแม้ว่าฝนจะตก ก็คงจะตกไม่หนัก

考題不會出這個範圍。
 Kǎotí búhuì chū zhèige fānwéi.
 ข้อสอบคงไม่ออกแวนนี้หรอก

5.4.2 ความหมายในรูปปฏิเสธของคำกริยาช่วย ‘néng’

คำวิเศษณ์แสดงความปฏิเสธที่ใช้ร่วมกับคำกริยาช่วย ‘néng’ คือ bù, méi, wèi และรูปปฏิเสธของคำกริยาช่วย ‘néng’ คือ bù néng, méi néng, wèi néng (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 3 ข้อ 2) ใน 3.4.1.1) แต่ในที่นี้ผู้วิจัยจะยกเพียงตัวอย่างประโยค bù néng เท่านั้น เพราะ méi néng และ wèi néng มีอัตราการใช้น้อยมาก รูปปฏิเสธ bù néng นี้สามารถแสดงความหมายได้ 4 ความหมาย คือ

ก) ไม่มีความสามารถ เช่น

我的腿受傷，還不能開車。
Wǒ de tuǐ shòushāng, hái bùnéng kāi chē.
ขาของฉันได้รับบาดเจ็บ ยังขับรถไม่ได้

誰不能游泳？
Shéi bùnéng yóuyǒng?
ใครว่ายน้ำไม่ได้

ข) ไม่มีความเป็นไปได้ หรือมีความเป็นไปได้น้อย เช่น

我明天有事，不能來了。
Wǒ míngtiān yǒu shì, bù néng lái le.
พรุ่งนี้ฉันมีธุระ มาไม่ได้แล้ว

如果他不能及時趕到，怎麼辦？
Rúguǒ tā bù néng jíshí gǎn dào, zěnmé bàn?
ถ้าเขาไม่ทันเวลา จะทำอย่างไร

ค) ไม่อนุญาต ไม่ยินยอม ไม่เห็นชอบ เช่น

幹什麼事不能單靠別人，自己先要多努力。
Gàn shénme shì bù néng dān kào biérén, zìjǐ xiān yào duō nǔlì.
การจะทำอะไรก็ตามจะอาศัยแต่คนอื่นไม่ได้ ตัวเองจะต้องพยายามทำก่อน

這封信可不能丟。
Zhèi fēng xìn kě bù néng diū.
จดหมายฉบับนี้จะทำหายไม่ได้

ง) ไม่มีประโยชน์ เช่น

豬肉不能生吃。
Zhūròu bù néng shēng chī.
เนื้อหมูกินดิบๆไม่ได้

這種藥不能治你的病。
Zhèi zhǒng yào bù néng zhì nǐ de bìng.
ยาชนิดนี้ใช้รักษาโรคของคุณไม่ได้

5.4.3 ความหมายในรูปปฏิเสธของคำกริยาช่วย ‘kěyǐ’

คำวิเศษณ์แสดงความปฏิเสธที่ใช้ร่วมกับคำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ คือ bù และรูปปฏิเสธของคำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ คือ bùkěyǐ ซึ่งสามารถแสดงความหมายได้เพียงความหมายเดียว (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 3 ข้อ 3) ใน 3.4.1.1) คือ ไม่อนุญาต ไม่ยินยอม ไม่เห็นชอบ แสดงการห้ามอย่างเด็ดขาด เช่น

這兒不可以抽煙。
Zhèr bù kěyǐ chōuyān.
ที่นี่ห้ามสูบบุหรี่

這枝筆你不可以用。
Zhèi zhī bǐ nǐ bù kěyǐ yòng.
ปากกาคำนี้ คุณห้ามใช้

5.4.4 ความหมายในรูปปฏิเสธของคำกริยาช่วย ‘ได้’

คำวิเศษณ์แสดงความปฏิเสธที่ใช้ร่วมกับคำกริยาช่วย ‘ได้’ คือ ไม่ และรูปปฏิเสธของคำกริยาช่วย ‘ได้’ คือ ไม่ได้ ซึ่งสามารถแสดงความหมายได้ 5 ความหมาย คือ

ก) ไม่มีความสามารถ เช่น

น้องชายคนเล็กยังเดินไม่ได้

เขาร้องเพลงลูกทุ่งไม่ได้

ข) ไม่อนุญาต ไม่ยินยอม ไม่เห็นชอบ เช่น

พวกเธอยังเข้ามาข้างในนี้ไม่ได้

แกจะทำร้ายพ่อแม่แบบนี้ไม่ได้นะ

ค) ไม่มีโอกาส เช่น

เขาไม่ได้เรียนหนังสือเหมือนพี่น้องคนอื่นๆ

ถึงแม้ที่จะเหลือ พวกเราก็ไม่ได้นั่ง

ง) ไม่ใช่ ซึ่งใช้ปฏิเสธคำกล่าวหรือความเข้าใจของผู้อื่น (นววรรณ พันธุมธา, 2525:50) เช่น

เขาไม่ได้จะขายบ้านหลังนั้น

(ปฏิเสธความเข้าใจของผู้อื่นที่ว่าเขาจะขายบ้านหลังนั้น)

เขาไม่ได้เพิ่งเป็นประธาน เขาเป็นมาหลายเดือนแล้ว
(ปฏิเสธความเข้าใจของผู้อื่นที่ว่าเขาเพิ่งเป็นประธาน)

จ) ไม่เกิดเหตุการณ์ขึ้นในอดีต เช่น
ฉันยังไม่ได้กินข้าว
ฉันยังไม่ได้ซื้อรถหรือรถ ไม่มีเงิน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปเป็นตารางเปรียบเทียบความหมายในรูปปฏิเสธของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับรูปปฏิเสธของ ‘ได้’ ดังนี้

ความหมาย	bù huì	bù néng	bù kěyǐ	ไม่ได้
ไม่มีความสามารถ	✓	✓		✓
ไม่มีความเป็นไปได้ หรือมีความเป็นไปได้น้อย	✓	✓		
ไม่อนุญาต ไม่ยินยอม ไม่เห็นชอบ		✓	✓	✓
ไม่มีประโยชน์		✓		
ไม่มีโอกาส				✓
ไม่ใช่				✓
ไม่เกิดเหตุการณ์ขึ้นในอดีต				✓

5.5 เปรียบเทียบลักษณะทางไวยากรณ์ของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับ ‘ได้’ ในภาษาไทย

ในการเปรียบเทียบลักษณะทางไวยากรณ์ของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับคำ ‘ได้’ ในภาษาไทย ผู้วิจัยจะเลือกเปรียบเทียบเฉพาะคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดงถึงความสามารถ ความเป็นไปได้ และการอนุญาต ยินยอม เห็นชอบ เท่านั้น ซึ่งสามารถถอดความเป็นภาษาไทยว่า ‘ได้’ เหมือนกัน ส่วนคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายอื่นๆ ผู้วิจัยจะไม่นำมาเปรียบเทียบ เนื่องจากคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายอื่นๆ มีการนำไปใช้ค่อนข้างน้อย

5.5.1 ลักษณะทางไวยากรณ์ที่เหมือนกันของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับคำว่า ‘ได้’ ในภาษาไทย

ก) คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ ‘kěyǐ’ และ ‘ได้’ สามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายความหมายของ คำกริยา คำคุณศัพท์ และกริยาลิ่วได้ ถึงแม้ว่าตำแหน่งทางไวยากรณ์ของหน่วยขยายกับหน่วยหลักของ ภาษาจีนกับภาษาไทยจะวางสลับที่กัน คือ ในภาษาจีนกลาง หน่วยขยายจะอยู่หน้าหน่วยหลัก แต่ในภาษาไทย หน่วยหลักจะอยู่หน้าหน่วยขยาย เช่น

她會寫英文嗎？

Tā huì xiě Yīngwén ma?

เขาเขียนภาษาอังกฤษได้ไหม

(“xiě Yīngwén” เป็นกริยาลิ่ว ‘hui’ มีความหมายแสดงถึง ความสามารถ)

聲音高到不能再高了。

Shēngyīn gāo dào bù néng zài gāo le.

เสียงสูงจนสูงกว่านี้อีกไม่ได้แล้ว

(“gāo” เป็นคำคุณศัพท์ ‘néng’ มีความหมายแสดงถึง ความเป็นไปได้)

明天我可以再來。

Míngtiān wǒ kěyǐ zài lái.

พรุ่งนี้ฉันมาอีกได้

(“lái” เป็นคำกริยา ‘kěyǐ’ มีความหมายแสดงถึง ความเป็นไปได้)

เขาทำได้ ฉันก็ต้องทำได้

(“ทำ” เป็นคำกริยา ‘ได้’ มีความหมายแสดงถึง ความสามารถ)

คุณสวยขึ้นได้ถ้ารู้จักแต่งตัว

(“สวย” เป็นคำคุณศัพท์ ‘ได้’ มีความหมายแสดงถึง ความเป็นไปได้)

ตอนนี้นักเรียนทุกคนเข้าห้องสอบได้แล้ว

(“เข้าห้องสอบ” เป็นกริยาลิ่ว ‘ได้’ มีความหมายแสดงถึง การอนุญาต)

ข) คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ ‘kěyǐ’ และ ‘ได้’ สามารถใช้ในการตอบคำถามตามคำฟังได้ เช่น

你會唱這首歌嗎？會。

Nǐ huì chàng zhè shǒu gē ma? Hùi.

คุณร้องเพลงนี้ได้ไหม ได้

他能不能開車？能。

Tā néng bù néng kāi chē? Néng.

เขาขับรถได้ไหม ได้

我可以進去嗎？可以。
Wǒ kěyǐ jìnqu ma? Kěyǐ.
ฉันเข้าไปได้ไหม ได้

คุณเดินข้ามสะพานคนเดียวได้ไหม ได้

ค) คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถใช้ในโครงสร้าง “bù X bù” เพื่อแสดงความหมายและน้ำเสียงต่างๆ คำกริยาช่วย ‘ได้’ ในภาษาไทย ก็มีการใช้ในลักษณะเช่นนี้เหมือนกัน คือ สามารถใช้ว่า “ไม่...ไม่ได้” ซึ่งแสดงความหมายและน้ำเสียงใกล้เคียงกับ “bù néng bù” หรือ “bù kě bù” คือแสดงความหมายว่า “จำเป็นต้อง...” หรือ “ควรจะต้อง...” เช่น

按理說，他不會不同意的。
Àn lǐ shuō, tā bù huì bù tóngyì de.
ตามเหตุผลแล้ว เขาไม่มีทางไม่เห็นด้วย
(เขาต้องเห็นด้วยแน่ๆ)

因為大家不了解情況，我不能不說明一下。
Yīnwèi dàjiā bù liǎojiě qíngkuàng, wǒ bù néng bù shuōmíng yíxià.
เพราะว่าทุกคนไม่เข้าใจสถานการณ์ ฉันจะไม่อธิบายสักหน่อยก็ไม่ได้
(ฉันจึงจำเป็นต้องอธิบายสักหน่อย)

這件事很重要，你不可不注意。
Zhè jiàn shì hěn zhòngyào, nǐ bù kě bù zhùyì.
เรื่องนี้สำคัญมาก คุณไม่สนใจไม่ได้นะ
(คุณควรจะต้องสนใจ)

งานเลี้ยงรุ่นปีนี้เธอไม่ไปไม่ได้นะ
(เธอสมควรจะต้องไป)

ง) คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ ‘kěyǐ’ และ ‘ได้’ สามารถใช้ร่วมกับคำกริยาช่วยอื่นๆ ได้ แต่มีความแตกต่างกัน คือ คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถวางติดกับคำกริยาช่วยคำอื่น โดยวางไว้หน้าหรือหลังคำกริยาช่วยคำอื่น แต่คำกริยาช่วย ‘ได้’ จะต้องวางไว้หลังกริยาหรือกริยาวลี โดยคำกริยาช่วยที่มักปรากฏร่วมในประโยคเดียวกับคำกริยาช่วย ‘ได้’ ได้แก่ ต้อง น่าจะ อาจจะ ควรจะ เห็นจะ และคงจะ เช่น

我想這麼辦，你看他會願意嗎？
Wǒ xiǎng zhème bàn, nǐ kàn tā huì yuànyì ma?
ฉันอยากจะทำแบบนี้ คุณว่าเขาจะยอมไหม

人啥日子都能遇上，要能挺過去。

Rén shě rìzǐ dōu néng yù shàng, yào néng tǐng guòqu.

คนเราล้วนต้องเจอกับเหตุการณ์ทุกอย่าง จะต้องยืนหยัดต่อไปให้ได้

你該可以獨立生活了。

Nǐ gāi kěyǐ dúlì shēnghuó le.

คุณควรจะใช้ชีวิตคนเดียวได้แล้ว

ฉันต้องทำได้

เรื่องนี้เธอน่าจะบอกกับเขาได้

จ) คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ ‘kěyǐ’ และ ‘ได้’ มีคำวิเศษณ์มาขยายได้ เช่น

我想他一定會來的。

Wǒ xiǎng tā yīdìng huì lái de.

ฉันว่าเขาต้องมาแน่ๆ

這些機器我們都能開，而且還能修理。

Zhèxiē jīqì wǒmen dōu néng kāi, érqiě hái néng xiūlǐ.

เครื่องจักรเหล่านี้ พวกเราทำได้ทั้งนั้น นอกจากนี้ยังซ่อมได้ด้วย

只要你願意，就可以去。

Zhǐyào nǐ yuànyì, jiù kěyǐ qù.

หากว่าคุณเต็มใจ ก็ไปได้

คุณจะทำกับพวกเราแบบนี้ไม่ได้นะ

คุณจะไปหรือไม่ไปก็ได้

5.5.2 ลักษณะทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกันของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับคำว่า ‘ได้’ ในภาษาไทย

ก) คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถตามด้วยสรรพนามชี้เฉพาะ zhèyàng (這樣) และ nàyàng (那樣) ได้ แต่ ‘ได้’ ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายสรรพนามชี้เฉพาะ “แบบนี้” และ “แบบนั้น” โดยขาดหน่วยหลัก(อาจเป็นคำกริยาหรือคำคุณศัพท์)ได้ เช่น

他不會那樣。

Tā búhuì nàyàng.

เขาไม่เป็นแบบนั้นหรอก

(ในประโยคภาษาจีน ไม่ปรากฏคำกริยาใดๆ แต่เมื่อถอดความเป็นภาษาไทยต้องมีหน่วยหลักเสมอ ซึ่งในประโยคนี้ หน่วยหลักคือ “เป็น”)

你能這樣。
Nǐ néng zhèyàng.

คุณทำแบบนี้ได้

(ในประโยคภาษาจีน ไม่ปรากฏคำกริยาใดๆ แต่เมื่อถอดความเป็นภาษาไทยต้องมีหน่วยหลักเสมอ
ซึ่งในประโยคนี้ หน่วยหลักคือ “ทำ”)

你不可以這樣。
Nǐ bù kěyǐ zhèyàng.

คุณทำแบบนี้ไม่ได้

(ในประโยคภาษาจีน ไม่ปรากฏคำกริยาใดๆ แต่เมื่อถอดความเป็นภาษาไทยต้องมีหน่วยหลักเสมอ
ซึ่งในประโยคนี้ หน่วยหลักคือ “ทำ”)

* คุณแบบนี้ไม่ได้

คุณทำแบบนี้ไม่ได้

(‘ได้’ ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายสรรพนามชี้เฉพาะได้ แต่จำเป็นต้องมีหน่วยหลัก คือคำ
กริยา “ทำ”)

จ) คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถทำหน้าที่เป็นภาคแสดงตามลำพังได้ แต่ ‘ได้’
ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นภาคแสดงตามลำพังยกเว้นในกรณีที่มิวลีหรืออนุประโยคทำหน้าที่เป็นประธานของ
ประโยค เช่น

誰會跳舞？我會。
Shéi huì tiàowǔ? Wǒ huì.

ใครเต้นรำได้ ฉันเต้นได้

(ในประโยคคำตอบภาษาจีน ไม่ปรากฏคำกริยา “เต้น” แต่เมื่อถอดความเป็นภาษาไทยต้องมีหน่วย
หลักเสมอ)

他能嗎？
Tā néng ma?

เขาทำได้ไหม

(ในประโยคคำถามนี้ ไม่ปรากฏหน่วยหลักใดๆเลย แต่เมื่อถอดความเป็นภาษาไทยจะขาดหน่วยหลัก
คือ “ทำ” ไม่ได้)

明天我們一塊兒走也可以。
Míngtiān wǒmen yīkuài zǒu yě kěyǐ.

พรุ่งนี้พวกเราไปด้วยกันก็ได้

(ในประโยคนี้มีอนุประโยคทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค)

* ใครทำอาหารจีนได้ ฉันได้

(ในประโยคนี้อาจจะขาดหน่วยหลัก คือคำกริยา “ทำ” ไม่ได้)

ค) คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถสร้างประโยคคำถามโดยใช้โครงสร้าง “X bù X” ได้ คำกริยาช่วย ‘ได้’ ในภาษาไทย ก็มีการใช้ในลักษณะเช่นนี้เหมือนกัน คือการใช้คำ “ไม่” มาช่วยในการตั้งคำถาม แต่จะใช้ว่า “ได้หรือไม่(ได้)” ซึ่งแสดงน้ำเสียงที่ค่อนข้างเป็นทางการ หากใช้ในภาษาพูด จะใช้ว่า “ได้ไหม” เช่น

你會不會唱這首歌？

Nǐ huì bù huì chàng zhèi shǒu gē?

คุณร้องเพลงนี้ได้ไหม

我能不能相信他的話？

Wǒ néng bù néng xiāngxìn tā de huà?

ฉันเชื่อคำพูดของเขาได้ไหม

這兒可不可以抽煙？

Zhèr kě bù kěyǐ chōuyān?

ที่นี่สูบบุหรี่ได้ไหม

คุณจะช่วยเหลือมูลนิธิของเราโดยการบริจาคเงินได้หรือไม่